

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 3

Філіп
(підпис)

Л. О. Філіпковська
(ініціали та прізвище)

«30» 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства (частина 2)

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
(шифр і найменування галузі знань)
29 «Міжнародні відносини»,
(шифр і найменування галузі знань)
07 «Управління та адміністрування»,
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»,
(код і найменування спеціальності)
292 «Міжнародні економічні відносини»,
(код і найменування спеціальності)
075 «Маркетинг»,
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»,
(найменування освітньої програми)
«Міжнародна економіка»,
(найменування освітньої програми)
«Маркетинг»,
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

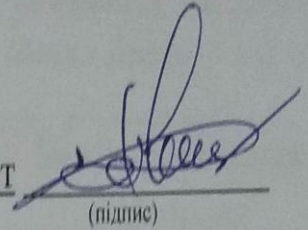
Харків 2019 рік

Робоча програма «Економіка підприємства»
(назва дисципліни)

для студентів за спеціальностями 051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини, 075 «Маркетинг»
освітніми програмами «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка», «Маркетинг».

«30» серпня 2019 р., – 11 с.

Розробник: Ревенко Д.С., доцент, канд. екон. наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

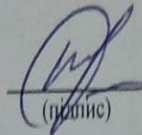

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д. е. н., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

І. О. Давидова
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p>Галузь знань: <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>, <u>29 «Міжнародні відносини»</u>, <u>07 «Управління та адміністрування»</u></p> <p>Спеціальність <u>051 «Економіка»</u>, <u>292 «Міжнародні економічні відносини»</u>, <u>075 «Маркетинг»</u></p> <p>Освітня програма <u>«Економіка підприємства»</u>, <u>«Міжнародна економіка»</u>, <u>«Маркетинг»</u></p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання – не має		Семестр
Загальна кількість годин – 120		4-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4		Лекції*
		32 годин
		Практичні, семінарські*
	24 годин	
	Лабораторні*	
	–	
	Самостійна робота	
	64 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

– для денної форми навчання – 56/64.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційній системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємством.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теорії та моделі підприємств;
- основи підприємництва;
- товарну та цінову політику підприємства;
- персонал підприємства, продуктивність та оплату праці;
- основний капітал;
- оборотний капітал;
- інвестиції;
- інноваційну діяльність;
- організацію операцій діяльності;
- економічну безпеку підприємства.

вміти:

- оцінювати зовнішнє середовище підприємства;
- аналізувати структуру та управління підприємством;
- оцінювати ринок та продукцію;
- прогнозувати та планувати діяльність підприємства;
- обґрунтовувати виробничу програму підприємства;
- забезпечувати конкурентоспроможність продукції;
- розраховувати витрати підприємства;
- аналізувати діяльність підприємства;
- оцінювати ефективність діяльності підприємства;
- оптимізувати бізнес-процеси на підприємстві.

мати уявлення:

– про роль і місце економічної діяльності підприємства як суб'єкту господарювання.

мати навички:

- проведення дослідження та аналізу діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: статистика, мікроекономіка, менеджмент, маркетинг, стратегія підприємства, фінанси.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Змістовний модуль 1. Технічне забезпечення і система управління підприємством.

ТЕМА 1. Структура та управління підприємством.

Сутність та цілі управління. Органи управління. Принципи управління підприємством. Функції та методи управління. Механізм господарського управління. Основні риси сучасного управління.

ТЕМА 2. Ринок і продукція.

Ринок: поняття та різновиди. Сегментація та ємність ринку. Ринкова конкуренція. Життєвий цикл продукту. Товар. Безперервне виробництво та обмін товарів.

ТЕМА 3. Товарна та цінова політика підприємства.

Види цін. Політика ціноутворення на підприємстві. Диверсифікація цін. Цінова стратегія підприємства. Методи ціноутворення на продукцію підприємства. Ціна та якість продукції.

ТЕМА 4. Прогнозування та планування діяльності підприємства.

Класифікація методів прогнозування. Прогнозування показників діяльності підприємства. Функції та задачі планування. Система планів підприємства. Бізнес-планування на підприємстві. Перспективні та поточні плани підприємства.

ТЕМА 5. Обґрунтування виробничої програми підприємства.

Сутність та роль рішень в управлінні виробництвом. Класифікація рішень. Економічне обґрунтування рішень щодо виробничої програми.

ТЕМА 6. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.

Виробнича потужність підприємства. Види виробничих потужностей. Баланс завантаження обладнання. План виробництва продукції. Порядок розрахунку виробничої потужності. Фактори визначаючі та підвищуючі виробничу потужність. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.

ТЕМА 7. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Виробнича логістика. Матеріально-технічне забезпечення виробництва продукції. Управління запасами підприємства. Організація та побудова виробничої логістики. Основні логістичні концепції та системи.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Конкурентоспроможність, безпека і моделі розвитку підприємства.

ТЕМА 8. Організація операційної діяльності.

Формування виробничого процесу. Характеристика виробничого процесу. Проектування та організація виробничого процесу. Виробничий цикл. Методи організації виробництва.

ТЕМА 9. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Конкуренція та конкурентоспроможність продукції та підприємства. Конкурентоспроможність продукції та підприємства. Забезпечення конкурентоспроможності.

ТЕМА 10. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Абсолютна економічна ефективність капітальних вкладень. Порівняння економічної ефективності. Економічна ефективність підвищення якості промислової продукції. Фактор часу. Оцінка ефективності інвестицій.

ТЕМА 11. Сучасні моделі розвитку підприємства.

Підприємство як відкрита стаціонарна система. Напрямки розвитку підприємства. Витрати як основа до прийняття рішення до розвитку підприємства. Обґрунтування «точки беззбитковості» та «зони безпеки».

ТЕМА 12. Трансформація і реструктуризація підприємства.

Управління факторами трансформації підприємства. Цілі реструктуризації підприємства. Форми реструктуризації підприємства. Банкрутство та антикризове управління. Санація суб'єкта господарювання.

ТЕМА 13. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.

Сутність поняття бізнес-процесів підприємства. Моделювання та симуляція бізнес-процесів підприємства. Шляхи оптимізації бізнес-процесів підприємства.

ТЕМА 14. Економічна безпека підприємства.

Понятійний апарат «Економічна безпека підприємства». Внутрішньовиробничі складові економічної безпеки підприємства. Зовнішньовиробничі складові економічної безпеки підприємства. Визначення інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. Служба безпеки підприємства.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Технічне забезпечення і система управління підприємством.					
Тема 1. Структура та управління підприємством.	9	2	2	–	5
Тема 2. Ринок і продукція.	11	3	3	–	5
Тема 3. Товарна та цінова політика підприємства.	8	2	2	–	4
Тема 4. Прогнозування та планування діяльності підприємства.	8	2	2	–	4
Тема 5. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	10	2	3	–	5
Тема 6. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.	10	3	2	–	5
Тема 7. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	6	2	2	–	2
Модульний контроль	2				2
Разом за змістовним модулем 1	64	16	16	0	32
Змістовний модуль 2. Конкурентоспроможність, безпека і моделі розвитку підприємства.					
Тема 8. Організація операційної діяльності.	9	3	1	–	5
Тема 9. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.	9	3	1	–	5
Тема 10. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	9	2	2	–	5
Тема 11. Сучасні моделі розвитку підприємства.	7	2	1	–	4
Тема 12. Трансформація і реструктуризація підприємства.	8	2	1	–	5
Тема 13. Оптимізація бізнес-процесів підприємства.	7	2	1	–	4
Тема 14. Економічна безпека підприємства.	5	2	1	–	2
Модульний контроль	2				2
Разом за змістовним модулем 2	56	16	8	0	32
Усього годин	120	32	24	0	64

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структура та управління підприємством.	2
2	Ринок і продукція.	1
3	Товарна та цінова політика підприємства.	1
4	Прогнозування та планування діяльності підприємства.	2
5	Обґрунтування виробничої програми підприємства.	2
6	Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.	2
7	Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	2
8	Організація операційної діяльності.	1
9	Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції.	2
10	Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	2
11	Сучасні моделі розвитку підприємства.	1
12	Трансформація і реструктуризація підприємства.	2
13	Оптимізація бізнес-процесів підприємства.	2
14	Економічна безпека підприємства.	2
	Разом	24

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структура та управління підприємством. Основні риси сучасного управління.	5
2	Ринок и продукція. Безперервне виробництво та обмін товарів.	4
3	Товарна та цінова політика підприємства. Ціна та якість продукції.	5
4	Прогнозування та планування діяльності підприємства. Перспективні та поточні плани підприємства.	5
5	Обґрунтування виробничої програми підприємства. Класифікація рішень.	5
6	Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Фактори визначаючі та підвищуючи виробничу потужність.	5
7	Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика. Основні логістичні концепції та системи.	2
8	Модульний контроль 1	2
9	Організація операційної діяльності. Методи організації виробництва.	5
10	Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції. Забезпечення конкурентоспроможності.	5
11	Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Фактор часу.	5

12	Сучасні моделі розвитку підприємства. Обґрунтування «точки беззбитковості» та «зони безпеки».	4
13	Трансформація і реструктуризація підприємства. Санація суб'єкта господарювання.	5
14	Оптимізація бізнес-процесів підприємства. Шляхи оптимізації бізнес-процесів підприємства.	4
15	Економічна безпека підприємства. Служба безпеки підприємства.	2
16	Модульний контроль 2	2
	Разом	64

7. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (4 семестр денна форма).

8. Методи навчання

Проведення аудиторних лекційних, практичних (семінарських) занять, індивідуальні консультації (при потребі), самостійна робота студентів з матеріалами, що підготовлені кафедрою (підручники, методичні посібники).

9. Методи контролю

Письмовий модульний контроль, поточний контроль, підсумковий контроль у вигляді іспиту.

10. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

10.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	4	5	20
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	4	5	20
Модульний контроль	5...25	1	5...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	10	1	10
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час

складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з двох теоретичних питань і однієї практичної задачі.

10.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- наявність поглиблених знань з економіки підприємства.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- знання теоретичних основ функціонування підприємства;
- вміння вирішувати практичні завдання.

10.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Ревенко, Д. С. Економіка підприємства : учеб. пособие / Д. С. Ревенко. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2015. – 118 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия: учеб. / Н.Л. Зайцев. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 384с.
2. Иващенко Н.П. Экономика фирмы: учеб. / под ред. Н.П. Иващенко. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 528с.
3. Мельник Л.Г. Экономика предприятия: учеб. пос. / под ред. Л.Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2013. – 683с.
4. Волков О.И. Экономика предприятия : учеб / под ред. О.И. Волкова, О.В. Девяткина. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 601с.
5. Карлика А.Е. Экономика предприятия : учеб. / под ред. А.Е. Карлика, М.Л. Шухгальтер. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 432с.
6. Волков О.И. Экономика предприятия : учеб / под ред. О.И. Волкова. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 520с.
7. Аветисова А. О. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів / А. О. Аветисова, Н. С. Палій, Ю. Ю. Юрченко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 208 с.
8. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко, О. Маханько. – Х. : Фактор, 2008. – 208 с.

Допоміжна

1. Бабушкин А. И. Экономика предприятия: учеб. пособие / А. И. Бабушкин. – Х. : Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003. – 449 с.
2. Головинов, Н. И. Экономика предприятия: учеб. пособие для студентов заочной формы обучения / Н. И. Головинов, В. О. Протопопова. – Донецк : ДонГУЭТ, 2003. – 204 с.
3. Инвестиционный бизнес: учеб. пособие / под общ. ред. Ю. В. Яковец. – М. : Изд-во РАГС, 2002. – 342 с.
4. Измайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Измайлова. – 2-е вид., стереотип. – К. : МАУП, 2001. – 152 с.
5. Казанцев А. К. Менеджмент в предпринимательстве: учеб. пособие / А. К. Казанцев, А. А. Крупанин. – М. : Инфра-М, 2003. – 230 с.
6. Предпринимательство : учеб. / под ред. М. Г. Лапусты. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Инфра-М, 2002. – 520 с.